

הדלקת נרות
16:20
צאת השבת
17:22

פרשת השבוע

שולחן שבת - לפרשת שמות

מאת הרב אילן אלסטר רב בית הספר

רעיון מהפרשה: מסופר בתחילת הפרשה על פרעה ששעבד את ישראל במצרים וגזר להרוג כל ילד יהודי שנולד. הוא פונה אל המילדות העבריות ואומר להן מה לעשות כאשר הן רואות את התינוקות שנולדים: "אם בן הוא והמתן אותו ואם בת הוא וחייה".

המילדות לא קיימו את הפקודה – הצו המלכותי של פרעה כי הן היו יראות שמים

"וַתִּירָאן הַמִּילֹדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיֶין אֶת הַיְלָדִים", והקב"ה שילם להן שכר על פעולתן. **ונשאלת השאלה** מי היו אותן מילדות?

תשובה: התורה אומרת את שמן: "שם האחת שפָּרָה ושם השנית פּוּעָה".

ואומר רש"י: שפרה זו יוכבד על שם שמשפרת את הולד, פועה זו מרים על שם שפועה ומדברת והוגה לולד.

יש שואלים: יוכבד ומרים היו נביאות, ואם כן מדוע התורה לא מצאה במה לשבחם אלא בדבר הזה שהיו בקיאות במקצוע של לילד תינוקות.

ואפשר ליישב על פי מה שכתב אחד מגדולי הפרשנים על התורה "עקידת יצחק" שיש לאישה שתי שמות שם אחד "**אישה**" והשם השני "**חיה**". **השם הראשון** אישה כמו איש, ושניהם יכולים להגיע למדריגות גבוהות ברוחניות, וכמו שעמדו נביאים לישראל כך עמדו נביאות לישראל. וכך פסוקי אשת חיל במשלי ל"א מדברים על מעלותיה וחכמתה של האישה. **והשם השני** "חיה" הוא "כי הוא היתה גם כל חי" – כלומר מעלתה של האישה היא לא רק בהשגותיה הרוחניות אלא במימוש האדאל התפקיד של – להיות אמא.

בעל "עקידת יצחק" אומר שהתפקיד הגדול של האישה הוא ההשגות הרוחניות והתפקיד השני הוא להוליד ילדים. אך שמעתי ממורנו הרב יעקב אריאל שליט"א שאמר בשמה של המורה הגדולה לתנ"ך של עם ישראל נחמה ליבוביץ ע"ה שלא זכתה להביא ילדים לעולם והיתה אישה חכמה גדולה, שאמרה שלהיות אמא איננו תפקיד קטן אלא תפקיד גדול של האישה להמשיך את הדורות הבאים ולחנכם לתורה וליראת שמים. ועל פי דברים אלו מובן מדוע התורה לא משבחת את יוכבד ומרים שהיו נביאות בחכמתם אלא דוקא במה שסייעו להביא ילדים לעולם, להראות לנו שעם כל הערך והגדולה של ההתפתחות הרוחנית של האישה כמה חשוב להביא ילדים לעולם ולבנות את בית ישראל מתוך הבית היהודי.

שאלת השבוע: רציתי לשאול שאלה שמציקה לי הרבה זמן, פעם קראתי

שאסור בשבת למחוא כפיים?

ועוד שאלה: כתוב בתורה שאסור לנזיר (יהודי) לשתות יין, אבל אם הוא חולה

והתרופה שלו עשויה מגפן-יין) מה הכמות שיכול לשתות וכמה?

מקווה לתשובה מהירה דניאל אבוטבול

תשובה: א.יש מחלוקת אם מותר למחוא כפיים בשבת: השולחן ערוך אורח חיים סימן של"ט אוסר והרמ"א מיקל. והמשנה ברורה מכריע להקל רק במקום מצוה. לכן יש נוהגים כמו השולחן ערוך ומוחאים כפים בשבת בשינוי. ומי שמוחא כפים בשבת בזמן התפילה כאשר מתפלל בשמחה, או בזמן השירה בסעודות שבת ועושה זאת מתוך שמחה, יש לו על מה לסמוך.

לגבי שאלתך השניה: נזיר חולה שהתרופה שלו עשויה מין. אם הוא במצב של פקוח נפש פשוט שמותר לעבור על איסור תורה של נזיר כדי לרפא אותו. אם הוא לא במצב של פקוח נפש רק איסור דרבנן אפשר להתיר לחולה שאין בו סכנה, ולכן נראה שאם הוא איננו במצב של פקוח נפש מותר לו לשתות תרופה עם יין בתנאי שיש בתרופה פחות מכזית יין וגם טעמו של היין לא מורגש בתרופה, וכמו הרבה תרופות שאינן ראויות למאכל אדם.

שאלות בהלכה ובאמונה יש לשלול לדוא"ל elster4@gmail.com

סיפור לשולחן השבת - המעגל שנסגר: סבי, ר' שאול שטרן ז"ל, היה איש-אשכולות ורב-פעלים. ירא-שמים, תלמיד-חכם וטוב-מזג. במקצועו היה כימאי, ובה-בעת שקד ללמוד תורה בכל רגע פנוי ואף חיבר ספר הגותי מעמיק על חמישה-חומשי-תורה. לפרנסתו ניהל מפעל לעיבוד מזון ונחשב מומחה בעל-שם לכשרות. את הוריו ואת רוב בני-משפחתו איבד בשואה. ביניהם גם את אשת-נעוריו ובנם הקטן, דב הי"ד. על-אף כאב האובדן וכל התלאות שעבר, מעולם לא איבד את אמונתו האיתנה בה' ואת תקוותו לעתיד טוב יותר. למקורביו היה אומר: "אין לי שום תלונה, חלילה, על הקב"ה ואיני מהרהר אחר מידותיו. רק דבר אחד מציק לי – כיצד זה הניח הקב"ה לשמו הקדוש להתחלל כך בשואה האיומה". סבא זכה לעלות ארצה, להינשא בשנית ולהקים משפחה לתפארת. לנו, ילדיו ונכדיו, נהג תמיד לספר סיפורים שנועדו להמחיש לנו את נוכחותה של יד-ההשגחה גם בשעות הקשות וברגעים הנוראים ביותר.

כך, למשל, סיפר, כי בעת שהיה במחנה-ריכוז בגרמניה, נהג להניח בלילות את משקפיו לרגלי הדרגש שעליו ישן. בוקר אחד, כשקם משנתו, עמד בחוסר-זהירות על המשקפיים וניפץ אותם לרסיסים. הדבר הסב לו, כמובן, עוגמת-נפש רבה. לא חלפו אלא דקות אחדות, ואל הצריף נכנס קצין גרמני והורה לכל מרכיבי המשקפיים להתאסף. אלה נחשבו אצל הנאצים כבעלי-מום לכל דבר ונשלחו לתאי הגזים. הוא ניצל משום ששבר את משקפיו בחוסר זהירות.

אולם מכל הסיפורים הרבים הייתה מציפה אותו התרגשות מיוחדת בכל פעם שסיפר את הסיפור הזה: באחד המסדרים במחנה-הריכוז פקד הקצין הגרמני על כל בעלי ההשכלה הרפואית לצאת מהשורה. אמנם לסבא לא הייתה השכלה רפואית, אך הוא היה כימאי והבין קצת בתרופות. בלי לחשוב פעמיים יצא מהשורה והציג את עצמו כרופא. הוא עדיין לא ידע לאן הצעד הזה יוביל אותו, אך ליבו אמר לו שהדבר עשוי לסייע לו. ואכן, מאותו יום ואילך מונה על המרפאה במחנה. כך היה יכול לסייע לחולים רבים, שקיבלו ממנו תרופות יותר ממה שהתירו לו ההוראות. יום אחד הגיע למרפאה נער צעיר, בעל חזות חסידית. סבא התעניין בשלומו, טיפל בו כראוי ואף שוחח עמו בדברי-תורה. הנער התחבב עליו מאוד והוא השתדל לסייע לו ככל יכולתו. בהמשך רקם סבא תכנית שבעזרתה הצליח, בסיוע עוד גורמים, להבריח את הנער אל מחוץ למחנה. מאז נעלמו עקבותיו של הנער והם לא נפגשו עוד. **שלושים שנה** חלפו מאז. בשנים אלה הספיק, כאמור, לעלות ארצה ולהקים משפחה. חלפו עוד שנים ובינתיים גם ילדיו ובתוכם הוריי בגרו והקימו משפחות. לאחר נישואיהם התגוררו הוריי ברחובות. זה היה בשבת הראשונה שבה התארחו סבי וסבתי בבית הוריי ברחובות. מכל בתי-הכנסת בעיר בחר סבא ללכת להתפלל בבית-הכנסת שבקרית חסידי קרטשניף. הוא התפלל שם הן בליל שבת הן ביום. בקריאת התורה, פנה אליו הגבאי וקרא לו לעלות לתורה 'שישי'. סבא היה מופתע מאוד, שכן בית-הכנסת היה מלא מפה אל פה ואילו הוא היה סתם אורח בלתי-מוכר.

בצאת השבת נהגו מתפללי בית-הכנסת להתייצב בפתח חדרו של האדמו"ר, רבי דוד-משה רוזנבוים מקרטשניף, כדי להתברך מפיו. גם סבא השתלב בתור הארוך והמתין לברכת האדמו"ר. לפתע ניגש אליו שמשו של הרבי וקרא לו לבוא עמו. שוב הופתע סבא מהיחס המיוחד כלפיו. הוא פסע בצייטנות אחרי השמש, שהוביל אותו היישר לחדרו של הרבי. כשנכנס פנימה קידמו האדמו"ר בברכת 'שבוע טוב' לבבית והציע לו סיגריה. סבא השיב בנימוס כי אינו מעשן. "זה חידוש בשבילי, ר' שאול", הגיב האדמו"ר, "מתי חדלת מלעשן?". סבא היה נבוך ולא השיב. בקושי זכר שבעבר עישן. האדמו"ר שינה את נושא השיחה. "יש לי חידוש-תורה לומר לך", אמר והשמיע באוזני סבא פירוש נאה לאחד מפסוקי התורה. כשסיים האדמו"ר את ה'פירוש', פנה אל סבא בשאלה: "נו ר' שאול, ההסבר הזה אולי מוכר לך?". סבא לא

השיב. כעבור רגע של שתיקה, הישיר האדמו"ר מבט אל סבא ואמר לו: "את הפירוש הנאה הזה שמעתי ממך בנעוריי, בשעה שבאתי לקבל ממך טיפול במרפאה של מחנה-הריכוז. אני הוא הנער הצעיר שחיבבת וססייעת לו לברוח אל מחוץ למחנה. התזכור?" צמרמורת הרעידה את גופו של סבא. הוא התרגש עד עמקי נשמתו ולא הצליח להוציא הגה מפיו. האדמו"ר הוסיף ואמר: "אתה היית שליח ה' להצילני, ואני חייב כלפיך בהכרת-הטוב". סבא היה אחוז התפעלות מהעובדה שאחרי שלושים שנה עדיין זכר האדמו"ר את פניו, את חידוש-התורה ששמע ממנו במחנה ואפילו את העובדה שבאותם ימים עישן... בכל פעם שסיפר לנו סבא את הסיפור הזה היה מתרגש מחדש. באותה פגישה עם האדמו"ר ראה סוג של 'סגירת מעגל' שמימית. [על פי גליונות חב"ד]